Felsefenin Konusu ve Alanları — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

1. Bilgi felsefesinin temel sorularından biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzel olanın ölçütü nedir?

B) Evrendeki gezegenler nasıl sınıflanır?

C) Doğru bilgiye ulaşmak mümkün müdür?

D) Devlet nasıl yönetilmelidir?

E) Canlılar nasıl çoğalır?

2. Ahlak felsefesi aşağıdaki sorunlardan hangisini doğrudan ele alır?

A) Bilginin kesin olup olmadığını

B) Varlığın temel yapısını

C) Sanat eserinin güzellik ölçütünü

D) Bir eylemi iyi veya kötü yapan ölçütü

E) Bilimsel yöntemin aşamalarını

3. Felsefi bir görüşün gerekçelerinin tartışılması aşağıdakilerden hangisini gösterir?

A) Felsefede hiçbir görüşün değişemeyeceğini

B) Felsefi soruların yalnızca deneyle çözüldüğünü

C) Her düşüncenin kanıtsız kabul edildiğini

D) Felsefenin kişisel zevklerden ibaret olduğunu

E) Felsefi düşüncenin eleştirel ve akılcı niteliğini

4. Felsefenin "varlık nedir?", "doğru bilgi mümkün müdür?", "iyi eylem hangisidir?" gibi soruları incelediği göz önünde bulundurulduğunda, bu soruların sırasıyla hangi felsefi alanlara karşılık geldiği aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

A) Etik — Mantık — Epistemoloji

B) Epistemoloji — Metafizik — Etik

C) Metafizik — Epistemoloji — Etik

D) Mantık — Etik — Metafizik

E) Metafizik — Etik — Epistemoloji

5. Felsefe, "sorular bakımından evrensel, cevaplar bakımından ise öznel" bir uğraş olarak nitelendirilmektedir. Bu nitelendirmeye göre felsefî bilgi ile bilimsel bilgi arasındaki temel ayrıma ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) Bilimsel bilgi de felsefî bilgi gibi cevaplar bakımından özneldir.

B) Felsefî bilgi, bilimsel bilgiden farklı olarak kesin ve evrensel sonuçlara ulaşır.

C) Bilimsel bilgi cevaplar bakımından nesnel olmayı hedeflerken felsefî bilgi, aynı soruya farklı cevaplara olanak tanır.

D) Felsefî sorular yalnızca belirli toplumların gündemine giren yerel meselelerdir.

E) Bilimsel bilginin soruları da felsefî sorular gibi öznel nitelik taşır.

Felsefi düşünmenin ayırt edici yönü, “sorular bakımından evrensel, cevaplar bakımından ise öznel” olmasıdır. İnsanların üzerinde düşündüğü meseleler farklı dönemlerde ve toplumlarda yeniden ortaya çıkabilir. Buna karşılık bu meseleler hakkında ulaşılan değerlendirmeler, düşünürlerin bakış açılarına göre değişebilir.

6. Bu parçaya göre felsefi düşünmeyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefi sorunlar herkes için geçerli olsa da ulaşılan yargılar kişisel bakışla biçimlenebilir.

B) Felsefi sorular yalnızca belirli toplumların ortak meraklarını yansıtır.

C) Felsefi cevaplar bütün insanlar için değişmez doğrular oluşturur.

D) Felsefi düşüncede sorular kişisel, cevaplar ise herkes için aynıdır.

E) Felsefi değerlendirmeler deney sonuçlarıyla tek biçimde kesinleşir.

Günümüzde akademik felsefe, varlığın yapısını, bilginin imkânını, doğru eylemin ölçütlerini ve doğru düşünmenin kurallarını farklı başlıklarda ele alır. Bu ayrım, felsefi çalışmalarda birbirinden farklı problem türlerinin bulunduğunu gösterir. Böylece felsefi araştırma tek bir meseleyle sınırlı kalmadan çeşitli yönlere açılır.

7. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin başlıca alanlarını doğru olarak vermektedir?

A) Metafizik, epistemoloji, etik ve mantık

B) Bilim felsefesi, din felsefesi, estetik ve etik

C) Ontoloji, siyaset felsefesi, estetik ve mantık

D) Epistemoloji, psikoloji, sosyoloji ve etik

E) Metafizik, tarih felsefesi, hukuk ve estetik

İslam felsefesinde düşünme, yalnızca varlıklar hakkında bilgi toplamayı amaçlamaz. Bilinenin insan davranışlarına yön vermesi de önem taşır. Bu anlayışta düşünür, kavradığı ilkeyi yaşamından bağımsız görmez.

8. Bu parçadan, felsefi bilginin hangi niteliğine ulaşılabilir?

A) Felsefi bilginin kavrayışı yaşantıya dönüştürmesi

B) Felsefi bilginin yalnızca ahlaki kurallar koyması

C) Felsefi bilginin yalnızca soyut kavramları incelemesi

D) Felsefi bilginin bütün bilimsel sonuçları açıklaması

E) Felsefi bilginin varlık alanını bütünüyle reddetmesi

Bir araştırmacı, ileri sürdüğü düşüncenin dış dünyadaki duruma uyup uymadığını denetler. Onun için bir önermenin kabul edilmesi, yalnızca düşünülmüş olmasına bağlı değildir. İncelenen durumla örtüşme, değerlendirmede belirleyici olur.

9. Bu parçaya göre bir bilginin doğruluğu neye bağlıdır?

A) Bilginin nesnesine uygun olmasına

B) Bilginin bir düşünür tarafından savunulmasına

C) Bilginin herkes tarafından ilginç bulunmasına

D) Bilginin davranışa dönüştürülmüş olmasına

E) Bilginin zihinde tasarlanmış olmasına

İslam felsefesinde bir düşünür, önce olup bitenlerin temelini kavramaya çalışır; ancak araştırmasını bununla sonlandırmaz. Kavrayışının gündelik tutumlarda karşılık bulması gerektiğini savunur. Buna karşılık, bir önermenin doğruluğu onun yaşama geçirilmesinden değil, yöneldiği durumla örtüşmesinden kaynaklanır.

10. Bu parçadan, hikmet ile doğruluk arasındaki ayrım aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) İlkinin nesneye uygunluğu, ikincisinin yaşama aktarımı belirtmesi

B) İlkinin kavrayış ve uygulamayı, ikincisinin nesneye uygunluğu belirtmesi

C) İlkinin gerçekliği, ikincisinin felsefi merakı açıklaması

D) İlkinin yalnız davranışı, ikincisinin yalnız zihinsel tasarımı belirtmesi

E) İlkinin uygulamayı, ikincisinin ise nesneyle örtüşmeyi öne çıkarması

Cevap Anahtarı

1. C	2. D	3. E	4. C	5. C
6. A	7. A	8. A	9. A	10. B

Çözümler

1. Bilgi felsefesi bilginin kaynağını, sınırlarını, doğruluğunu ve imkânını sorgular.

2. Ahlak felsefesi iyi-kötü, doğru-yanlış ve ödev gibi değer yargılarını ve eylem ilkelerini inceler.

3. Felsefi görüşlerin gerekçeleriyle birlikte tartışılması, düşüncelerin eleştiriye açık ve akla dayalı olduğunu gösterir.

4. "Varlık nedir?" sorusu var olanın özünü ve temel yapısını araştıran metafiziğin; "doğru bilgi mümkün müdür?" sorusu bilginin kaynağını, sınırlarını ve geçerliliğini inceleyen epistemolojinin; "iyi eylem hangisidir?" sorusu ise ahlaki değerleri ve eylemin doğruluğunu araştıran etiğin konusudur. Bu sıralama C seçeneğiyle örtüşmektedir. En güçlü çeldirici olan B seçeneğinde epistemoloji ve metafizik yer değiştirmiştir; bu ayrım anlaşılmadan kolayca yanılgıya düşülebilir.

5. Felsefenin sorular bakımından evrensel olması, her insanın bu sorularla karşılaşabileceği anlamına gelir; cevaplar bakımından öznel olması ise aynı soruya birden fazla geçerli yanıtın bulunabileceğini gösterir. Bilimsel bilgi ise deney ve gözleme dayanarak nesnel, doğrulanabilir sonuçlara ulaşmayı hedefler. Bu fark C seçeneğinde doğru biçimde ifade edilmektedir. A seçeneği bilimsel bilgiyi de öznel saydığından yanlıştır. B seçeneği felsefî bilginin kesin/evrensel sonuçlara ulaştığını öne sürdüğünden kaynağın içeriğiyle çelişir. D seçeneği felsefî soruların evrenselliğini reddederek kaynakta verilen bilgiyle doğrudan çelişir. E seçeneği ise bilimsel soruları öznel olarak nitelendirdiğinden yanlıştır.

6. Parçada, felsefi meselelerin farklı dönem ve toplumlarda yeniden ele alınabildiği, ancak değerlendirmelerin düşünürlerin bakış açılarına göre değiştiği belirtilmektedir. Bu nedenle ortak nitelik taşıyan problem alanıyla kişisel nitelik taşıyan değerlendirmeler birlikte bulunur. C seçeneği ise cevapların değişmez olduğunu ileri sürdüğü için parçadaki öznel değerlendirme vurgusuyla çelişir.

7. Parçada varlığın yapısı, bilginin imkânı, doğru eylem ve doğru düşünme başlıkları ayrı problem türleri olarak verilmiştir. Bunlar sırasıyla metafizik, epistemoloji, etik ve mantık alanlarına karşılık gelir. B seçeneğinde yer alan bilim felsefesi, din felsefesi ve estetik felsefenin ilgili alanları arasında bulunsa da verilen başlıca dörtlüyü oluşturmaz.

8. A, bilinenin yaşama uygulanmasını vurgular. C parçadaki uygulama boyutunu dışarıda bırakır; D, B ve E ise anlatıyı felsefenin bütün alanlarına ya da varlık anlayışına genişletir.

9. A, bilginin incelenen duruma örtüşmesini ifade eder. E zihinsel tasarımı, C ilgiyi, D uygulamayı, B ise savunan kişinin kimliğini ölçüt yapar; parça bunları doğrulamaz.

10. B, iki ölçütü birlikte ve doğru sırayla ayırır: biri özü kavrama ile uygulamayı, diğeri bilginin yöneldiği şeye uygunluğunu anlatır. E uygulamayı doğruluğa taşır; A ise iki kavramın ölçütlerini tersine çevirir.